

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06–07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ
ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06–07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ
ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2024

УДК 801.8 + 811
ББК 81.2(4Укр)я5
Є27

Друк за ухвалою вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 7 від 26.12.2024 року)

Редакційна колегія:

Євтушина Т. О. – к.філол.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін – технічний секретар;

Прокопенко Л. І. – к.пед.н., доц., завідувач кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін – відповідальний редактор;

Босак Н. Ф. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін;

Горіна Ж. Д. – к.пед.н., доц., доцент кафедри української філології і методики
навчання фахових дисциплін.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-
Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної
реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Є27 Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку: матеріали
Ювілейної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців (м. Одеса,
06-07 грудня 2024 р.) [Електронне видання]: зб. тез доп. / редкол. Т. О. Євтушина,
Л.І.Прокопенко, Ж.Д.Горіна, Н.Ф.Босак. Одеса: ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2024. 187 с.

У збірнику вміщено доповіді учасників Ювілейної Всеукраїнської науково-
практичної конференції молодих науковців «Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і
перспективи розвитку» (м. Одеса, 06-07 грудня 2024 р.). Матеріали збірника можуть бути
корисними для широкої філологічної аудиторії.

*За зміст тез, достовірність цитувань та оригінальність викладення матеріалу
відповідальність несуть автори*

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», 2024
© Автори статей, 2024

<i>Міхєєва Анастасія</i>	
Мовленнєві особливості відгуку на прочитану книжку як жанру соціальних мереж (на матеріалі Facebook)	103
<i>Молчанова Карина</i>	
Вплив емоційного інтелекту викладача на академічну успішність здобувачів освіти	106
<i>Нестерович Юліана</i>	
Аксіологічний компонент концепту «Зрадник» (на матеріалі роману С. Жадана «Інтернат»)	111
<i>Нікітенко Ольга</i>	
Інструменти стимулювання читацької активності здобувачів загальної середньої освіти	116
<i>Пасічник Марія</i>	
Інтелект-карти в роботі над розвитком читацьких компетентностей шестикласників	120
<i>Плечко Антоніна</i>	
Загальна характеристика термінологічних словників із лісництва початку ХХІ століття	125
<i>Потернак Всеволод</i>	
Неофіційні номінації політиків в українському медіадискурсі (на матеріалі інтернет видань 2014–2023 років)	130
<i>Савостян Марія</i>	
Формування пізнавального інтересу в учнів на уроках української мови	133
<i>Телюк Софія</i>	
Організація роботи семикласників з відеотекстом на уроці української літератури	136
<i>Тимків Анастасія</i>	
Функціонально-стилістичний потенціал метафор російсько-української війни в інтернет-дискурсі	140
<i>Тіяра Катерина</i>	
Мовні домінанти поетичної мови Сергія Жадана	146

Вінниця. 2016. 52 с. 2. *Літературознавчий словник-довідник* / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : Академія, 2006. 752 с. 3. *Масенко Л.* Суржик : між мовою і «язиком». Київ : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2011. 135 с. *Пономарів О. Д.* Стилїстика сучасної української мови. К. : Либідь, 1993. 248 с. 4. *Пономарів О. Д.* Культура слова: Мовностилїстичні поради. 4-те вид., доп. Київ : Либідь, 2011. 272 с. 5. *Русанівський В. М.* Історія української літературної мови. К. : АртЕк, 2001. 392 с. 6. *Шевельов Ю.* Так нас навчали правильних проїзношенїй. Вибр. праці : у 2 кн.; упоряд. Л. Масенко. Київ : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2008. Кн. 1 : Мовознавство. С. 280-333.

Анастасія Міхєєва,
здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти 3 року навчання
кафедри прикладної лїнгвістики
філологічного факультету
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Науковий керівник: д. філол. н., проф. Н. В. Кондратенко

МОВЛЕННЄВІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДГУКУ НА ПРОЧИТАНУ КНИЖКУ ЯК ЖАНРУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ (НА МАТЕРІАЛІ FACEBOOK)

***Анотація:** Статтю присвячено визначенню книжкового відгуку як одного з різновидів мовленнєвого жанру рецензії. Проаналізовано читачькі відгуки на прочитані книжки, представлені в спільнотах у соціальних мережах. Запропоновано алгоритм аналізу відгуків за мовними, змістовими та прагматичними ознаками.*

***Ключові слова:** мовленнєвий жанр, відгук, рецензія, автор, читач.*

***Abstract:** The article is devoted to defining the book review as a type of speech genre within the broader category of critique. Reader reviews of books shared in social media communities are analyzed. An algorithm for analyzing reviews based on linguistic, content, and pragmatic features is proposed.*

***Keywords:** speech genre, review, critique, author, reader.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Рецензії – це спосіб комунікації й можливість поділитися своїм враженням про різні аспекти життя та прочитані твори. Рецензії мають вплив на читачів, а деякі з них мають спеціальну маркетингову стратегію. Дослідження рецензій наразі є важливим для галузі мовознавства та літературної критики, для вивчення структури рецензії та її видів.

Аналіз наукових досліджень, у яких розглянуто порушену проблему. До характеристики мови і стилю наукових постпублікаційних рецензій вже зверталися такі дослідники, як О. Кудасова, Н. Разинкіна, Т. Синдєєва, Г. Соловійова, Н. Зелінська, В. Ляпунова, О. Мешков і Є. Терехова, Г. Гришечкіна. К. Кроустон у праці «Жанри Інтернету» наголошує на тому, що мережа зумовила «демократизацію» жанрових утворень, що забезпечує наявність розгалуженої системи їх видів, але водночас дослідник вважає жанр об'єднувальним чинником, який є спільною точкою дотику різних груп користувачів або веб-одиниць.

Дослідник стверджує, що статистичної типології жанрів мережі Інтернет бути не може через їхню концептуальну динаміку: тривале формування стрімке виникнення, наприклад, відповідно до покоління виробництва [1].

Мета нашого дослідження – вивчити структури рецензії в соціальних мережах, їхніх видів та визначити, за допомогою яких аспектів рецензія впливає на читача.

Викладення основного матеріалу. Фактичний матеріал нашої роботи становлять рецензії та невеликі за розміром відгуки, які взяті з групи в Facebook Враження.ua. Зафіксовано й проаналізовано 14 рецензій на твори української літератури, розміщені в соцмережі упродовж 2023 і 2024 року. З метою дослідження обрано рецензії на літературні твори різних жанрів для того, щоб більш детально висвітлити мовні особливості рецензій. Також проведено аналіз цієї групи в соціальних мережах і представлена роль відгуків у цьому інтернет-середовищі. Джерельною базою нашого дослідження послуговували відгуки на книги, зокрема представлені у формі дописів у соціальних мережах.

У сучасному світі соціальні мережі постають одним із основних засобів отримання інформації та її подальшого аналізу адресатом. Будь-які новини, опис останніх подій та тематична література знаходиться саме в інтернет-просторі. У такому обсязі постійно оновлюваних даних часто буває складно знайти пошукуваний матеріал. Інформацію в текстовому вигляді відповідно характеризують за видами, жанром, стилістикою. Так утворився окремий жанр, за допомогою якого можна ознайомитися з коротким оглядом певного медійного матеріалу.

Одним із таких жанрів є рецензія – стаття, яка створена з метою короткого опису літератури, статей та різноманітних видів мистецтва. Вона становить один із поширених у соціальних мережах жанр публіцистики і після прочитання має певний вплив на читача. Це своєрідний особистий розгорнутий відгук, який містить критику та аналіз, після чого читач робить висновки щодо того, наскільки цінним є для нього рецензований матеріал. Важливо зазначити, що рецензію розглядають як жанр дослідження відображеної дійсності, тобто вона не аналізує конкретно факти та обставини реальності. Предметом її дослідження є безпосередньо інформаційні явища – телевізійні передачі, література різних жанрів, фільми, театральні вистави, наукові роботи, журнальні статті тощо.

Відгук – це різновид рецензії, це особистий коментар людини, її суб'єктивна думка, що не претендує на першість, і на неї не зобов'язані рівнятися. Проте відгук вміщує не менш цінний аналіз та висловлення власної думки, ніж рецензія, особливо коли відгук написаний авторитетною особою. Він може бути як усним, так і письмовим. Як і рецензія, може бути опублікований у пресі, інтернет-мережі, радіо або телебаченні. Відгук, як і рецензія, належить до оцінювальних жанрів. Проте відгук і рецензія мають деякі відмінності. Рецензія містить об'єктивну думку, тоді як відгук – більш суб'єктивну. Відрізняється розмір – відгук, як правило, значно менший від рецензії. Рецензія надає більш детальну характеристику, вона

репрезентує обґрунтовані факти з посиланнями. Відгук належить до різновидів рецензії, хоча займає окреме місце в її типології.

Ми проаналізували книжкові відгуки у спільноті Враження.ua в соціальній мережі Facebook (логотип на малюнку).

У цій спільноті користувачі можуть ставити реакції на дописи, наявний вибір різних реакцій, але загалом частіше за все використовують уподобайки (лайки та сердечки). Це означає, що рецензія на книгу сподобалась, відповідно якщо смайлик плаче – то людина й відчуває таку емоцію розчарування, смутку. Кожен допис має містити фотографію рецензованої книги або її обкладинку з інтернету – це допомагає користувачам розпізнати, як саме книга виглядає, які особливості вона має. Більшість дописів притримується саме такої тенденції, лише дописи з новинами мають іншу картинку.

Наведемо приклад відгуку: відгук *«Океан у кінці вулиці» Ніла Геймана* (<https://www.facebook.com/groups/vrajenniya/permalink/2065462560478839/>).

Відгук відрізняється своїм об'ємним викладом тексту з-поміж інших у групі. На початку йдеться про основну лінію сюжету – з чого починається пролог і чим закінчується епілог, проте це не описано в деталях і залишає за собою інтригу. Далі автор рецензії висловлює власну думку й наголошує на тому, що сюжет для нього надто затягнутий, на 150 сторінці хотілося скорішої розв'язки історії. Аналізуючи головних героїв, автор називає їх у рецензії, але не дає чіткої їхньої характеристики, також відсутній опис зовнішності. Йдеться про головного чи другорядного героя, можна зрозуміти лише з контексту, це не вказано точно в рецензії. Проте багато розказано, хто чим займався, також додано опис міфів, легенд та підґрунтя історій. Наголошено на тому, що в книзі надто багато описів, і ці сторінки хочеться скоріш перегорнути. Далі є опис того, про що взагалі ця книга, і в цій частині рецензії вже більш логічно описано основний зміст, ця частина рецензії спонукає читача придбати книгу саме через зрозумілі формулювання речень. Наприкінці рецензія містить список цитат, що сподобалися читачу, який написав відгук. Але ці цитати наведено суто суб'єктивно, їх неможливо пов'язати до контексту якщо книга не була прочитана.

Відгук можна уналежнити до суб'єктивних, він не містить багато нейтральних тверджень. У тексті можна знайти такі висловлювання, як *«...Сама історія, як на мене, затягнута...»*, *«Мені сподобалось те, що...»*, *«...як мені здається...»*, *«...хоча*

мені зрозуміло, що... але я це не підтримую...», «...мені подобається, як...». Вони вказують саме на суб'єктивну думку. Відгук написано грамотно, немає значних граматичних помилок. Доцільно додати, що немає рекомендацій, кому краще прочитати цю книжку або кому вона б могла сподобатися. Оскільки текст відгуку складно читається, то після відгуку залишаються змішані враження. Немає великого бажання почати читати книгу, хоча деякі абзаци залишають після себе інтригу.

Аналіз рецензії на книгу Сосуки Нацукаве «Kim, що рятував книжки»
(<https://www.facebook.com/groups/vrajenniya/permalink/2068757933482635/>).

Цей відгук на книгу відносно невеликий за розміром, проте відповідає вимогам групи. Відгук легко читається, написаний простими словами і викликає позитивні емоції. Одразу на початку авторка ставить риторичне запитання – *«навіщо читати книжки?»*

У відгуку немає поділу на вступ і основну частину, він містить лише два абзаци, де другий є висновком. Як такий сюжет книги не описаний, сказано лише про почуття читачки, що *«дотепний текст, без складних речень на повчальних фраз, примушує глибоко замислитись та тепло посміхнутись»*. З цієї цитати вже маємо цілком позитивне враження про твір. У рецензії перелічено порушені питання. Головні герої не вказані, з героїв у рецензії згадано лише kota, який, як зрозуміло, буде присутній від початку і до кінця. Наприкінці також звернуто увагу на те, що книга містить малюнки – чудові ілюстрації.

Ми уналежнюємо цей відгук до об'єктивних, хоч наявна оцінка і висловлена суб'єктивна думка. У тексті наявна певна емоційність і захоплення книгою, що виражається у використанні дужок (дужки в кінці слів))) і риторичних запитань, але стиль відповідає нормі. У рецензії немає інформації, кому ця книга могла б сподобатися, але можна самостійно зробити висновок, що книга цікава тим, хто хоче почитати думки та розширити кругозір з цієї теми. Відгук читається легко, він написаний простими реченнями. Після ознайомлення з відгуком залишається бажання прочитати книгу, залишається інтрига завдяки позитивній оцінці в рецензії.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Відгук – аналітичний або критичний огляд або оцінка літературного, музичного, художнього та ін. творів. За структурою може містити аналіз змісту, головних героїв, загальну об'єктивну оцінку та власне враження. Його основною метою є надання враження про твір, допомога майбутньому читачу зрозуміти, наскільки книга буде цікавою саме для нього. Може бути опублікована в газетах, журналах, статтях, соціальних мережах, веб-сайтах.

Література

1. Crowston K. Internet genres. Syracuse: Syracuse University School of Information Studies, 2010. 38 p.

Карина Молчанова,

Наукове видання

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

06-07 грудня 2024 року

**МАТЕРІАЛИ ЮВІЛЕЙНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Збірник тез доповідей

Рецензенти:

Марчук Л. М. – д.філол.н., проф., завідувач кафедри журналістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Нагорна Н. В. – к.пед.н., доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Технічний секретар – Тетяна Євтушина

Формат 60х90/16.

УМ.-ДРУК. АРК. 6